

Sociaal en Cultureel Planbureau

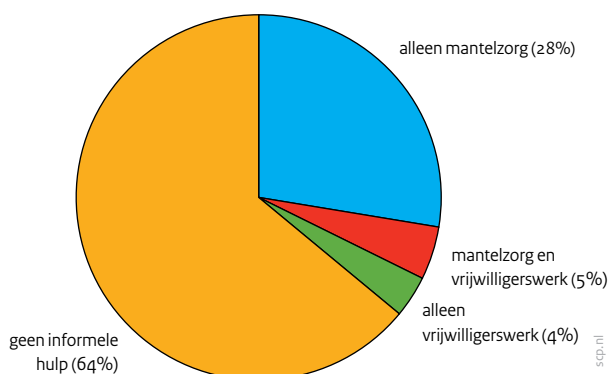
Kerncijfers Informele hulp in Nederland 2016

Informele helpers (mantelzorgers of vrijwilligers in de zorg) geven een groot deel van de hulp en ondersteuning die mensen met een beperking nodig hebben. Maar wie zijn deze helpers en welke behoefte aan ondersteuning hebben zij? De gegevens van deze factsheet komen uit enquête-onderzoek in 2016 onder ruim 7.000 Nederlanders van 16 jaar of ouder.

Aandeel informele helpers

Ruim een derde van de 16-plussers (36%) geeft informele hulp. Dat zijn circa 5 miljoen mensen. De meeste van hen geven mantelzorg (32%). Mantelzorg is hier ruim opgevat. Het gaat om persoonlijke verzorging, huishoudelijke hulp, maar ook om vervoer, administratieve hulp of emotionele steun. Er zijn ruim 1 miljoen vrijwilligers actief in de hulp of ondersteuning (8,5% van alle 16-plussers). Daaronder scharen we ook incidentele vrijwilligers en vrijwilligers die niet via een organisatie actief zijn.

Omvang van de informele hulp, 2016 (in procenten)

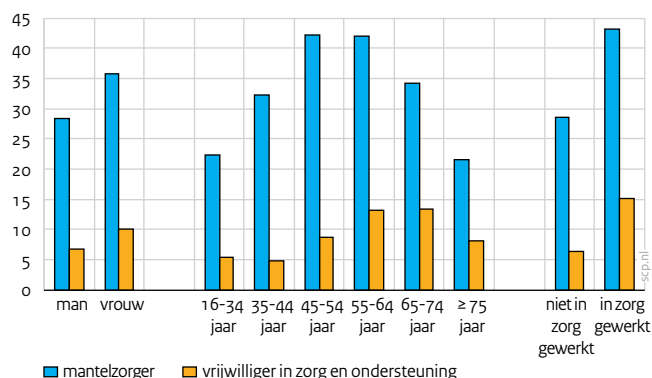

Bron: SCP/CBS (IZG'16)

Verschillen tussen subgroepen

Vrouwen zijn vaker mantelzorger en vrijwilliger in de zorg dan mannen, maar ook veel mannen zijn actief. De 45-64-jarigen geven relatief vaak mantelzorg, veelal aan hulpbehoevende (schoon)ouders. De 55-74-jarigen zijn relatief vaak actief in het vrijwilligerswerk in de zorg. Mensen met werkervaring in de zorg bieden vaker informele hulp dan degenen die dat niet hebben.

Aandeel mantelzorgers en vrijwilligers in de zorg en ondersteuning naar achtergrondkenmerken, 2016 (in procenten)

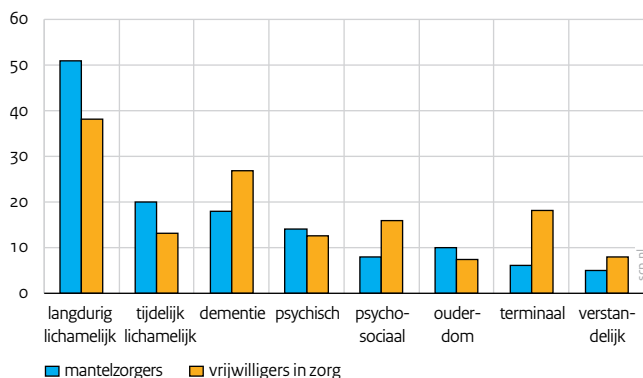

Bron: SCP/CBS (IZG'16)

Aard van de beperkingen van hulpontvanger

Informele hulp wordt het meest frequent gegeven aan mensen met een lichamelijke beperking. Dat geldt zeker voor mantelzorg. Vrijwilligers geven vaak hulp aan mensen die last hebben van dementie of geheugenproblemen, aan terminaal zieken en aan mensen die psychosociale beperkingen ondervinden (zoals eenzaamheid).

Type beperkingen van hulpontvangers volgens mantelzorgers en vrijwilligers, 2016 (in procenten, meerdere antwoorden mogelijk)

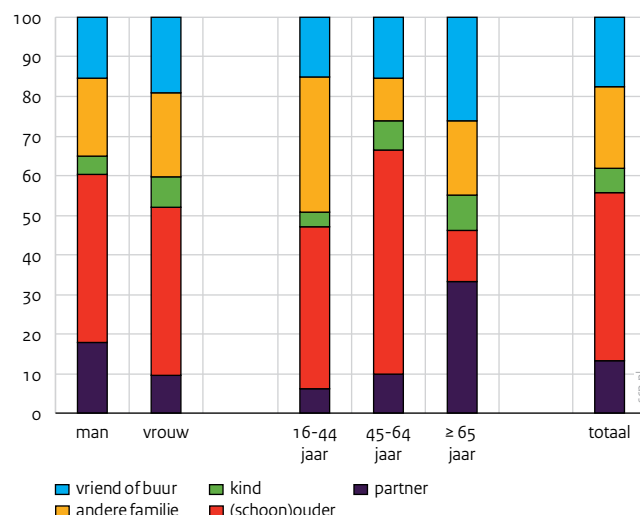

Bron: SCP/CBS (IZG'16)

Relatie hulpgever-hulpontvanger

Een op de acht mantelzorgers (13%) biedt hulp aan een zieke partner, 42% aan een hulpbehoevende (schoon)ouder en 6% aan een kind met beperkingen. Een op de vijf (20%) geeft hulp aan andere familieleden, zoals een grootouder, broer, zus, oom of tante en een op de zes (17%) aan een vriend of buur. Mannen en 65-plussers geven relatief vaak hulp aan hun partner. Jongere mensen helpen in veel gevallen andere familie.

Relatie met hulpontvanger naar geslacht en leeftijd van de mantelzorger, 2016 (in procenten)

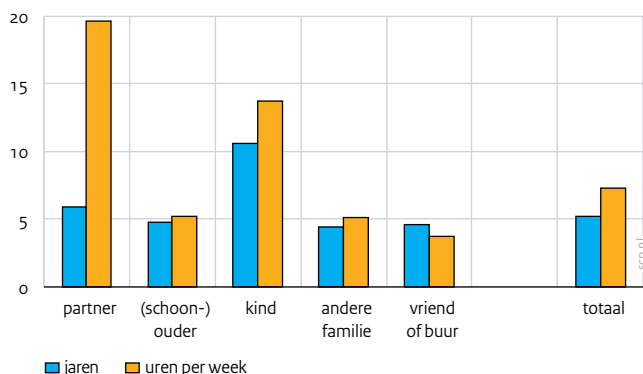

Bron: SCP/CBS (IZG'16)

Duur en intensiteit van de hulp

Er zijn grote verschillen tussen mantelzorgers in de intensiteit en de duur van de hulp die zij geven. Gemiddeld geven mantelzorgers op moment van enquêteren ruim zeven uur per week hulp gedurende vijf jaren. De hulp aan een partner is vaak intensief en de hulp aan een kind met beperkingen langdurig. Het zijn dan ook vooral de helpers van partners en kinderen die een hoge belasting ondervinden. Gemiddeld ervaart 9% van de mantelzorgers een ernstige belasting.

Duur (in jaren) en intensiteit (in uren per week) mantelzorg naar sociale relatie, 2016 (in gemiddelden)

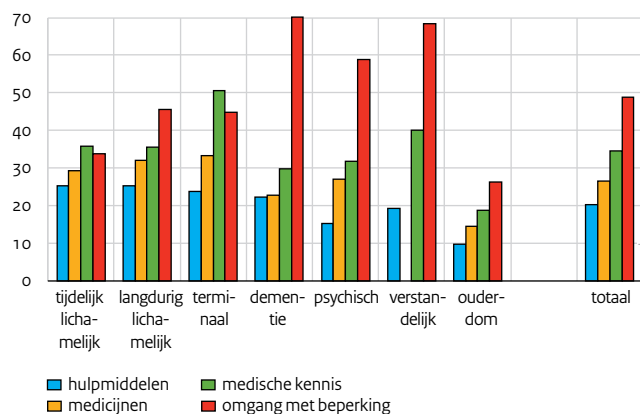

Bron: SCP/CBS (IZG'16)

Kennis en kunde

Bijna een op de vijf mantelzorgers (18%) vindt zelf dat hij of zij kennis mist om de hulp te geven die nodig is en 8% voelt zichzelf niet kundig genoeg om goed te kunnen helpen. Vooral mensen die hulp bieden aan iemand met een terminale ziekte, dementie of psychische aandoening ervaren een gebrek aan kennis of vaardigheden. Zij hebben veelal behoefte aan meer informatie over hoe om te gaan met de hulpvrager en diens beperking. Mantelzorgers die iemand helpen met lichamelijk beperkingen willen juist vaak meer kennis over medicijnen, de medische kant en hulpmiddelen zoals rolstoel of hooglaagbed.

Behoefte aan meer informatie bij mantelzorgers naar type beperking van de hulpontvanger, 2016 (in procenten)

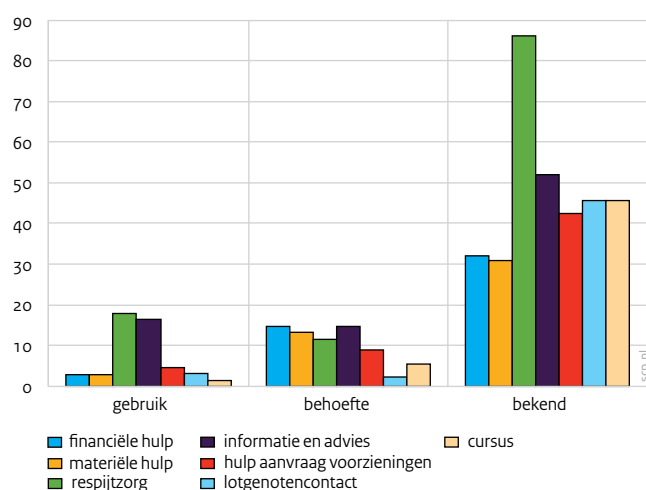

Bron: SCP/CBS (IZG'16)

Mantelzorgondersteuning

Ruim een zesde van de mantelzorgers zegt dat zij zelf (of de hulpbehoevende) respijtzorg ontvangt dan wel informatie en advies. Andere vormen van ondersteuning worden veel minder gebruikt. Eveneens een zesde heeft (meer) behoefte aan een voorziening. Veel mantelzorgers kennen respijtvoorzieningen, zoals dagopvang voor ouderen; andere vormen van mantelzorgondersteuning zijn veel minder bekend.

Gebruik, behoefte en bekendheid van mantelzorgondersteuning bij mantelzorgers, 2016 (in procenten)

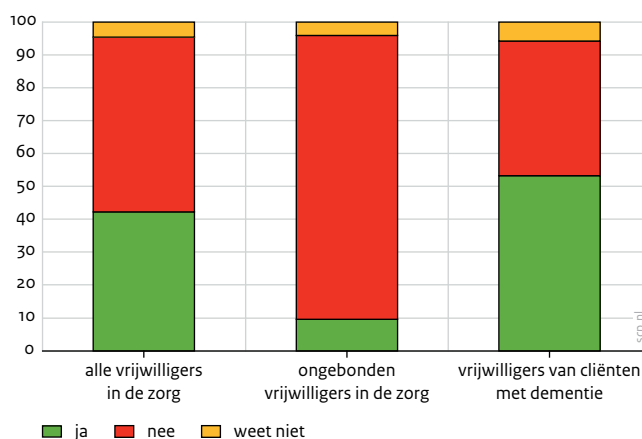

Bron: scp/cbs (izg'16)

Ondersteuning van vrijwilligers

Ruim vier op de tien vrijwilligers in de zorg en ondersteuning krijgt ondersteuning (56% niet). Van de vrijwilligers die niet via een organisatie helpen (ongebonden vrijwilligers) is dat een op de tien. Vrijwilligers die mensen met dementie helpen ontvangen iets vaker dan gemiddeld ondersteuning (53%). Tot slot zou ongeveer 10% van de vrijwilligers meer ondersteuning willen en 14% meer waardering (niet in figuur).

Gebruik van ondersteuning bij diverse typen vrijwilligers in zorg en ondersteuning, 2016 (in procenten)

Bron: scp/cbs (izg'16)

Meer lezen over dit onderzoek of andere publicaties van het Sociaal en Cultureel Planbureau? Ga naar www.scp.nl.

Colofon

Klerk, Mirjam de, Alice de Boer, Inger Plaisier en Peggy Schyns. *Kerncijfers informele hulp in Nederland 2016*. Den Haag: Sociaal en Cultureel Planbureau, december 2017, ISBN 978 90 377 0849 3.
Foto: Tom van Limpt | Opmaak: Textcetera

Meer lezen over dit onderzoek? Zie *Voor elkaar? Stand van de informele hulp in 2016*. Den Haag: Sociaal en Cultureel Planbureau, december 2017.